

WORKSHOP KOC ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Ward De Bruecker
REVA 2009

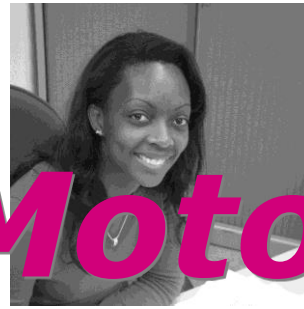

KOC KENNISCENTRUM HULPMIDDELEN

Annemie

Astrid

Hadewych

Ivo

Motorisch

Jean-Marie

Gerrit

Ann

Ward

Sensorisch

Marc

Inge

Kris

Valerie

Heidi

Algemeen

- Adviesverlening ondersteunen
  - methode voor persoonlijke adviesverlening
  - actieve ondersteuning KOC - experts
- Beleidsvoorbereidende taken
  - advies omtrent aanpassingen refertelijst
  - advies omtrent hulpmiddelenbesluit
- Kennis verspreiden over hulpmiddelen en aanpassingen
  - Vlibank - hulpmiddeleninfo's - Infovisie Magazine - demo's van hulpmiddelen - ...

KOC ● ● ●
KENNISCENTRUM HULPMIDDELEN
VLIBANK

[A](#) | [A](#) | [A](#) | [A](#)

[Zoek](#) | [NL](#) | [EN](#)

Zoek hulpmiddelen

- via Activiteit
- via Productnaam
- via Productsoort
- via Handelaar

Ervaringen

Handleiding

Charter

KOC
Kenniscentrum Hulpmiddelen
VAPH
Sterrenkundelaan 30
1210 Brussel
T +32 2 225 86 61
F +32 2 225 84 05
E koc@vaph.be

10 000 hulpmiddelen voor personen met een handicap

Vlibank, is een databank met informatie over hulpmiddelen voor personen met een motorische, visuele, gehoor- of spraakhandicap en voor personen met een cognitieve handicap of leerstoornis. Je kunt de informatie (naam, brochure, prijs, handelaar, ...) vinden over deze hulpmiddelen door een van de vier zoekmethoden te gebruiken:

- **Zoek via Activiteit**
Producten zoeken vertrekkende van wat je wil doen.
- **Zoek via Productnaam**
Producten zoeken als je de naam of een deel van de naam van het product kent.
- **Zoek via Productsoort**
Een bepaald soort producten zoeken (vb. trilwaker, rolstoel, douchestoel, ...)
- **Zoek via Handelaar**
Snel het adres of de website van een handelaar zoeken

Gebruikerservaringen

Aan de hulpmiddelen in Vlibank kunnen gebruikerservaringen gekoppeld worden. Help anderen en vul je eigen ervaringen met hulpmiddelen in.

- **Ervaringsdatabank**

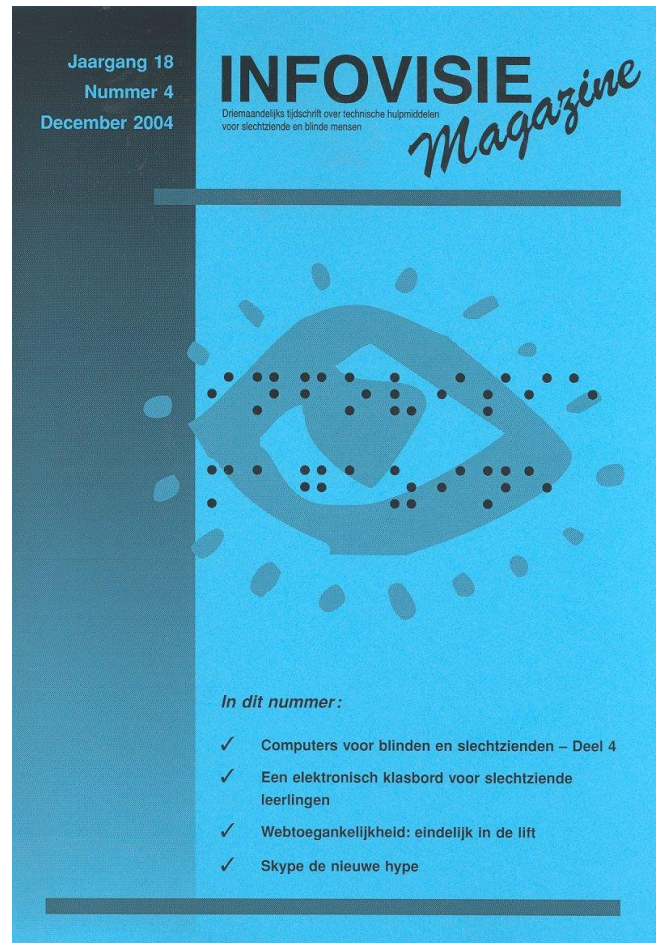

Updates

12/02/2009: Update

<p>HULP</p> <p>COM DOVEN EI COMMUNICA</p> <p>U</p>	<p>HULP</p> <p>ASSI VERGROTINGSHUL</p> <p>Uit</p>	<p>HULP</p> <p>VAN TEK</p> <p>Uit</p>	<p>HULP</p> <p>COMPUTERAANPA: EEN MOTORISCHE</p> <p>Uit</p>	<p>HULP</p> <p>HULPMIDDELEN</p> <p>Uit</p>	<p>HULP</p> <p>OMGEVINGSB: ADAPTERS OM EI BEDIENEN ME</p>	<p>HULPMIDDELENINFO</p> <p>MNEMOTECHNIEKEN EN (TECHNISCHE) HULPMIDDELEN VOOR PERSONEN MET GEHEUGENPROBLEMEN</p> <p>NOVEMBER 2006</p>
						

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP • Sterrenkundelaan 30 • T 02 225 86 61 • E koco@vaph.be
1210 Brussel • F 02 225 84 05 • W www.koc.be

KENNISCENTRUM HULPMIDDELEN

OPLEIDINGEN 2009

OVERZICHT		
DATUM	ONDERWERP	PLAATS
17 februari	Adviesverlening hulp- en hoorhonden	Brussel
24 maart	Methode voor persoonlijke adviesverlening en Vlibank	Brussel
23 april	Onthouden met hulpmiddelen	Flanders Expo
23 april	Hulpmiddelen voor verticaal transport	Flanders Expo
24 april	Autoaanpassingen voor personen met een motorische handicap	Flanders Expo
24 april	Hulpmiddelen voor blinden en slechtzienden - korte sessie	Flanders Expo
25 april	Dagelijks leven met hulpmiddelen	Flanders Expo
9 juni	Tillen en verplaatsen van personen	Heverlee
22 september	Hulpmiddelen voor middellange verplaatsing voor personen met een motorische handicap met een manuele rolstoel of zonder rolstoel	Heverlee
24 september	Hulpmiddelen voor blinden en slechtzienden - uitgebreide sessie	Brussel
8 oktober	Methode voor persoonlijke adviesverlening en Vlibank	Brussel
29 oktober	Wonen met aanpassingen	Brussel
19 november	Communiceren met hulpmiddelen	Brussel
20 november	Computeraanpassingen voor personen met een motorische handicap	Brussel
10 december	Horen met hulpmiddelen	Brussel

VAPH KENNISCENTRUM HULPMIDDELEN

OPLEIDINGEN 2009

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP • Sterrenkundelaan 30 • T 02 225 86 61 • E koo@vaph.be
1210 Brussel • F 02 225 84 05 • W www.koc.be

KOC • • • KENNISCENTRUM HULPMIDDELEN

OPLEIDINGEN 2009

OVERZICHT		
DATUM	ONDERWERP	PLAATS
17 februari	Adviesverlening hulp- en hoorhonden	Brussel
24 maart	Methode voor persoonlijke adviesverlening en Vlibank	Brussel
23 april	Onthouden met hulpmiddelen	Flanders Expo
23 april	Hulpmiddelen voor verticaal transport	Flanders Expo
24 april	Autoaanpassingen voor personen met een motorische handicap	Flanders Expo
24 april	Hulpmiddelen voor blinden en slechtzienden - korte sessie	Flanders Expo
25 april	Dagelijks leven met hulpmiddelen	Flanders Expo
9 juni	Tillen en verplaatsen van personen	Heverlee
22 september	Hulpmiddelen voor middellange verplaatsing voor personen met een motorische handicap met een manuele rolstoel of zonder rolstoel	Heverlee
24 september	Hulpmiddelen voor blinden en slechtzienden - uitgebreide sessie	Brussel
8 oktober	Methode voor persoonlijke adviesverlening en Vlibank	Brussel
29 oktober	Wonen met aanpassingen	Brussel
19 november	Communiceren met hulpmiddelen	Brussel
20 november	Computeraanpassingen voor personen met een motorische handicap	Brussel
10 december	Horen met hulpmiddelen	Brussel

VAPH KENNISCENTRUM HULPMIDDELEN

OPLEIDINGEN 2009

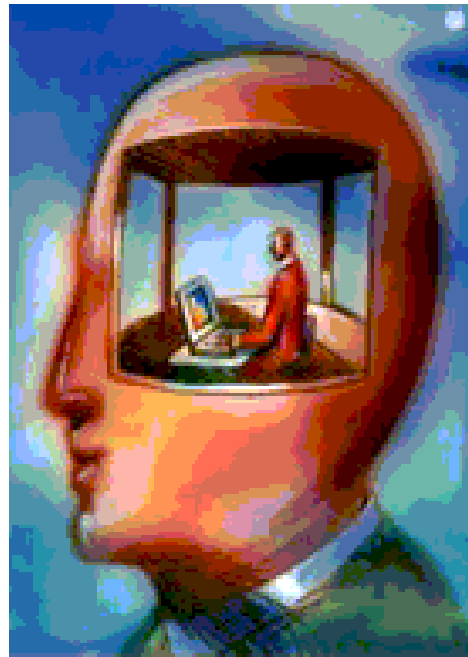

- Het geheugen
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- Aandachtspunten

- **Het geheugen**
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- Aandachtspunten

- Het geheugen is ons vermogen om informatie te onthouden.
- Het geheugen is gelokaliseerd in de hersenen.
- Het geheugen omvat drie belangrijke aspecten, namelijk de opslag, het vasthouden (bewaren) en het terugvinden van informatie.
- In plaats van 'het geheugen' zou men beter spreken over 'de geheugens':
  - Sensorisch geheugen (zintuiglijk geheugen)
  - Kortetermijngeheugen (werkgeheugen, actief)
  - Langetermijngeheugen (archiefkast, passief)

- Het geheugen is ons vermogen om informatie te onthouden.

- Iedereen vergeet wel eens wat.
- Wanneer vergeten vaak voorkomt en het daarbij het dagelijkse leven bemoeilijkt, dan heeft men waarschijnlijk een geheugenprobleem.
- Geheugenproblemen zijn niet noodzakelijk een symptoom van de ziekte van Alzheimer.

Lichamelijk

- Hersentrauma
- Whiplash
- Hersenschudding
- CVA
- Rechterhemisfeerletsels
- Hypoxie of anoxie
- Infecties
- Tumoren
- Korsakov
- Degeneratieve aandoeningen (vb. MS, Huntington,...)

Psychisch

- Schizofrenie
- Depressie
- Bipolaire stoornis

Medicatie

- Pijnmedicatie
- Chemotherapie
- ...

- Een geheugenprobleem kan het gevolg zijn van een stoornis:
  - in de opname van nieuwe informatie: recente gebeurtenissen en nieuwe indrukken worden niet meer opgenomen.

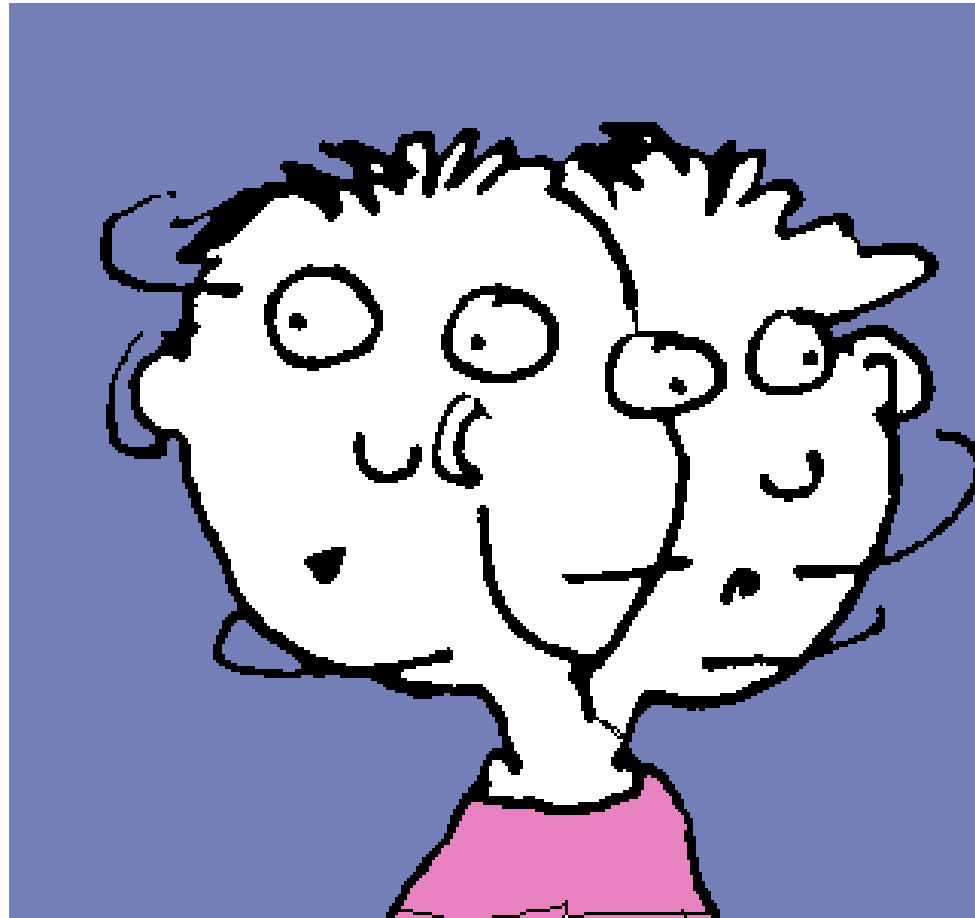
ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Vormen van geheugenproblemen

- Een geheugenprobleem kan het gevolg zijn van een stoornis:
  - in het verwerken en opslaan van nieuwe informatie: nieuwe informatie wordt slecht opgeslagen omdat er te veel en te verschillend werd aangeboden zodat er onvoldoende aandacht aan kon worden besteed.

-
-
-

- Een geheugenprobleem kan het gevolg zijn van een stoornis:
  - in de weergave van opgeslagen informatie: het niet langer kunnen terugvinden van opgeslagen informatie

-
-
-

- Een geheugenprobleem kan het gevolg zijn van een stoornis :
  - in de opname van nieuwe informatie: recente gebeurtenissen en nieuwe indrukken worden niet meer opgenomen.
  - in het verwerken en opslaan van nieuwe informatie: nieuwe informatie wordt slecht opgeslagen omdat er te veel en te verschillend werd aangeboden zodat er onvoldoende aandacht aan kon worden besteed.
  - in de weergave van opgeslagen informatie: het niet langer kunnen terugvinden van opgeslagen informatie

- Tal van dagelijkse activiteiten zijn moeilijke opgaven, vergen ingewikkelde denkwerk en worden zelfs door lichte geheugenproblemen bemoeilijkt.

- Vooreerst komt het erop aan de problemen te onderkennen en de idee te laten varen dat de wereld vergaat wanneer je alles wat je vroeger deed, niet meer even vlot en op dezelfde wijze kan doen.
- Zoek alternatieve manieren om de dingen te doen. Dingen die je waarschijnlijk niet zult vergeten, moet je niet vastleggen.
- Om te vermijden dat je toch dingen vergeet, moet je trachten informatie op dergelijke wijze vast te leggen, dat ze je niet meer kan ontglippen en dat ze op een gemakkelijke manier weer kan worden opgezocht.

- Zorg voor een zo goed mogelijk gehoor en zicht. Wat niet binnenkomt, kan niet onthouden worden.
- Blijf intellectueel actief. Fris regelmatig je herinneringen op door te vertellen.
- Neem je tijd en doe zware geheugeninspanningen op de momenten waarop je het fitst bent.
- Leer dingen die je vroeger tegelijkertijd deed, nu na elkaar te doen.
- Leer jezelf vaste gewoonten aan.
- Als de afleiding van je aandacht van binnen in jezelf komt, doe daar ook iets aan.

- Het geheugen
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- Aandachtspunten

- Het geheugen
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- Aandachtspunten

- Eenvoudige hulpmiddelen
- Laagtechnologische hulpmiddelen
- Hoogtechnologische hulpmiddelen

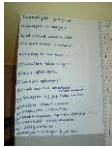
- Eenvoudige hulpmiddelen
- Laagtechnologische hulpmiddelen
- Hoogtechnologische hulpmiddelen

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Eenvoudige (niet-technologische) hulpmiddelen

Nota's / Lijsten / Post-its

- + draagbaar
- + woorden
- + opvallende kleur

- geen alarmsignaal
- snel verloren

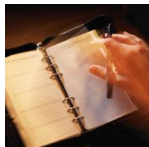
Dagboek

- + draagbaar
- + discreet
- + korte boodschap

- geen alarmsignaal
- organisatie

Agenda

- + draagbaar
- + discreet
- + afspraak noteren

- geen alarmsignaal
- organisatie

Prikbord / klasbord

- + vaste plaats
- + afspraken noteren
- + korte boodschap

- geen alarmsignaal
- niet meeneembaar

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Eenvoudige (niet-technologische) hulpmiddelen

<p>Nota's / Lijsten / Post-its</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + draagbaar + woorden + opvallende kleur 	<ul style="list-style-type: none"> - geen alarmsignaal - snel verloren
<p>Dagboek</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + draagbaar + discreet + korte boodschap 	<ul style="list-style-type: none"> - geen alarmsignaal - organisatie
<p>Agenda</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + draagbaar + discreet + afspraak noteren 	<ul style="list-style-type: none"> - geen alarmsignaal - organisatie
<p>Prikbord / klasbord</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + vaste plaats + afspraken noteren + korte boodschap 	<ul style="list-style-type: none"> - geen alarmsignaal - niet meeneembaar

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Eenvoudige (niet-technologische) hulpmiddelen

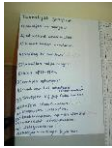
<p>Nota's / Lijsten / Post-its</p> 	<p>+ draagbaar + woorden + opvallende kleur</p>	<p>- geen alarmsignaal - snel verloren</p>
<p>Dagboek</p> 	<p>+ draagbaar + discreet + korte boodschap</p>	<p>- geen alarmsignaal - organisatie</p>
<p>Agenda</p> 	<p>+ draagbaar + discreet + afspraak noteren</p>	<p>- geen alarmsignaal - organisatie</p>
<p>Prikbord / klasbord</p> 	<p>+ vaste plaats + afspraken noteren + korte boodschap</p>	<p>- geen alarmsignaal - niet meeneembaar</p>

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Eenvoudige (niet-technologische) hulpmiddelen

Nota's / Lijsten / Post-its

- + draagbaar
- + woorden
- + opvallende kleur

- geen alarmsignaal
- snel verloren

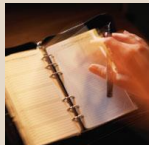
Dagboek

- + draagbaar
- + discreet
- + korte boodschap

- geen alarmsignaal
- organisatie

Agenda

- + draagbaar
- + discreet
- + afspraak noteren

- geen alarmsignaal
- organisatie

Prikbord / klasbord

- + vaste plaats
- + afspraken noteren
- + korte boodschap

- geen alarmsignaal
- niet meeneembaar

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Eenvoudige (niet-technologische) hulpmiddelen

Nota's / Lijsten / Post-its

- + draagbaar
- + woorden
- + opvallende kleur

- geen alarmsignaal
- snel verloren

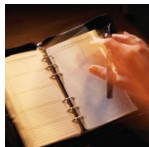
Dagboek

- + draagbaar
- + discreet
- + korte boodschap

- geen alarmsignaal
- organisatie

Agenda

- + draagbaar
- + discreet
- + afspraak noteren

- geen alarmsignaal
- organisatie

Prikbord / klasbord

- + vaste plaats
- + afspraken noteren
- + korte boodschap

- geen alarmsignaal
- niet meeneembaar

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Eenvoudige (niet-technologische) hulpmiddelen

- Adequaat gebruik veronderstelt:
  - georganiseerd kunnen werken d.w.z. alle afspraken noteren
  - de genoteerde afspraken zo noteren dat ze makkelijk terug te vinden zijn
  - dat het op een centrale plaats ligt of hangt
- Eenvoudige hulpmiddelen zijn aangewezen bij het onthouden van afspraken en taken.

- Eenvoudige hulpmiddelen
- Laagtechnologische hulpmiddelen
- Hoogtechnologische hulpmiddelen

- Eenvoudige hulpmiddelen
- Laagtechnologische hulpmiddelen
- Hoogtechnologische hulpmiddelen

Alarmklok

- + alarmsignaal
- + eenvoudig
- + draagbaar
- + combineerbaar

- eenvoudige taken
- geen bijkomende info

Digitaal polshorloge

- + alarmsignaal
- + discreet
- + eenvoudig
- + draagbaar
- + combineerbaar

- eenvoudige taken
- geen bijkomende info

Gsm

- + alarmsignaal
- + draagbaar
- + discreet
- + bijkomende info

- complex

<p>Alarmklok</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + alarmsignaal + eenvoudig + draagbaar + combineerbaar 	<ul style="list-style-type: none"> - eenvoudige taken - geen bijkomende info
<p>Digitaal polshorloge</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + alarmsignaal + discreet + eenvoudig + draagbaar + combineerbaar 	<ul style="list-style-type: none"> - eenvoudige taken - geen bijkomende info
<p>Gsm</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + alarmsignaal + draagbaar + discreet + bijkomende info 	<ul style="list-style-type: none"> - complex

Alarmklok

- + alarmsignaal
- + eenvoudig
- + draagbaar
- + combineerbaar

- eenvoudige taken
- geen bijkomende info

Digitaal polshorloge

- + alarmsignaal
- + discreet
- + eenvoudig
- + draagbaar
- + combineerbaar

- eenvoudige taken
- geen bijkomende info

Gsm

- + alarmsignaal
- + draagbaar
- + discreet
- + bijkomende info

- complex

Alarmklok

- + alarmsignaal
- + eenvoudig
- + draagbaar
- + combineerbaar

- eenvoudige taken
- geen bijkomende info

Digitaal polshorloge

- + alarmsignaal
- + discreet
- + eenvoudig
- + draagbaar
- + combineerbaar

- eenvoudige taken
- geen bijkomende info

Gsm

- + alarmsignaal
- + draagbaar
- + discreet
- + bijkomende info

- complex

- Adequaat gebruik veronderstelt:
  - dat aan het alarmsignaal slechts één taak wordt gekoppeld
  - dat de persoon met geheugenproblemen in staat is om aan het alarmsignaal een door hem/ haar uit te voeren taak te koppelen
- Het is aangewezen bij het onthouden van aanvangstijden van afspraken en taken.

- Eenvoudige hulpmiddelen
- Laagtechnologische hulpmiddelen
- Hoogtechnologische hulpmiddelen

- Eenvoudige hulpmiddelen
- Laagtechnologische hulpmiddelen
- Hoogtechnologische hulpmiddelen
  - Toestellen
  - Software

- Eenvoudige hulpmiddelen
- Laagtechnologische hulpmiddelen
- Hoogtechnologische hulpmiddelen
  - Toestellen
  - Software

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Hoogtechnologische hulpmiddelen: toestellen

Computer

- + alarmsignaal
- + bijkomende info
- + combineerbaar

- complex
- vaste plaats
- crash
- onaangepaste software

PDA

- + alarmsignaal
- + discreet
- + draagbaar
- + combineerbaar

- complex
- crash
- onaangepaste software
- snel verloren

Smartphone

- + alarmsignaal
- + draagbaar
- + discreet
- + bijkomende info

- complex
- crash
- onaangepaste software
- snel verloren

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Hoogtechnologische hulpmiddelen: toestellen

<p>Computer</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + alarmsignaal + bijkomende info + combineerbaar 	<ul style="list-style-type: none"> - complex - vaste plaats - crash - onaangepaste software
<p>PDA</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + alarmsignaal + discreet + draagbaar + combineerbaar 	<ul style="list-style-type: none"> - complex - crash - onaangepaste software - snel verloren
<p>Smartphone</p> 	<ul style="list-style-type: none"> + alarmsignaal + draagbaar + discreet + bijkomende info 	<ul style="list-style-type: none"> - complex - crash - onaangepaste software - snel verloren

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Hoogtechnologische hulpmiddelen: toestellen

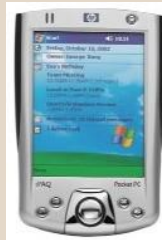
Computer

- + alarmsignaal
- + bijkomende info
- + combineerbaar

- complex
- vaste plaats
- crash
- onaangepaste software

PDA

- + alarmsignaal
- + discreet
- + draagbaar
- + combineerbaar

- complex
- crash
- onaangepaste software
- snel verloren

Smartphone

- + alarmsignaal
- + draagbaar
- + discreet
- + bijkomende info

- complex
- crash
- onaangepaste software
- snel verloren

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Hoogtechnologische hulpmiddelen: toestellen

Computer

- + alarmsignaal
- + bijkomende info
- + combineerbaar

- complex
- vaste plaats
- crash
- onaangepaste software

PDA

- + alarmsignaal
- + discreet
- + draagbaar
- + combineerbaar

- complex
- crash
- onaangepaste software
- snel verloren

Smartphone

- + alarmsignaal
- + draagbaar
- + discreet
- + bijkomende info

- complex
- crash
- onaangepaste software
- snel verloren

- Eenvoudige hulpmiddelen
- Laagtechnologische hulpmiddelen
- Hoogtechnologische hulpmiddelen
  - Toestellen
  - Software

- Eenvoudige hulpmiddelen
- Laagtechnologische hulpmiddelen
- Hoogtechnologische hulpmiddelen
  - Toestellen
  - Software

- Structuratie software
- Mindmapping software
- Time management software
- Planning software
- Software die bediening vereenvoudigt
- Extra: Geheugentraining software: spel- als educatieve software

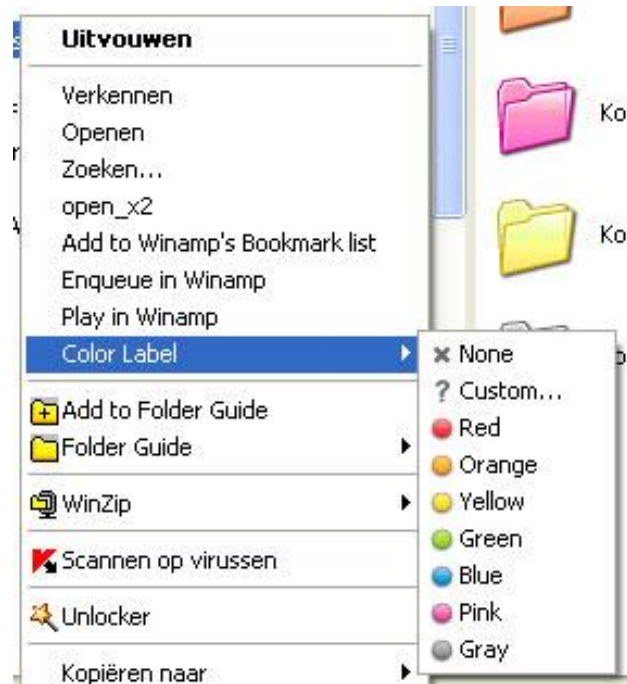
- Gratis
  - **Freeware**: gratis software die men kan downloaden van het internet en kan gebruiken. Er is geen ondersteuning als er iets fout loopt.
  - **Shareware** of **demoware**: gratis software te downloaden van het internet die men mag gebruiken. Deze software werkt maar half of maar voor een korte periode zonder te betalen. Er is dan ook geen ondersteuning als er iets fout loopt. Na betaling werkt het volledig functioneel en heeft men ondersteuning als er iets fout loopt.
- Betalend
- Aangepast
  - **Aangepaste software** slaat op software die specifiek ontwikkeld werd voor personen met een handicap. Deze software kan zowel gratis als betalend zijn.

- Structuratie software
- Mindmapping software
- Time management software
- Planning software
- Software die bediening vereenvoudigt
- Extra: Geheugentrainingssoftware: spel- als educatieve software

- Gratis
  - iColorFolder
  - Rainbow Folders 2.05
  - DeskPins
  - Folder Icon Changer 5.1
  - ...
- Betalend
  - Windows verkenner, Word, Excel, ...
  - ...

- iColorFolder

- <http://www.seniorweb.nl/computer/software.aspx?id=10012>

- Rainbow Folders 2.05

- http://www.freewarefiles.com/Rainbow-Folders_program_5495.html

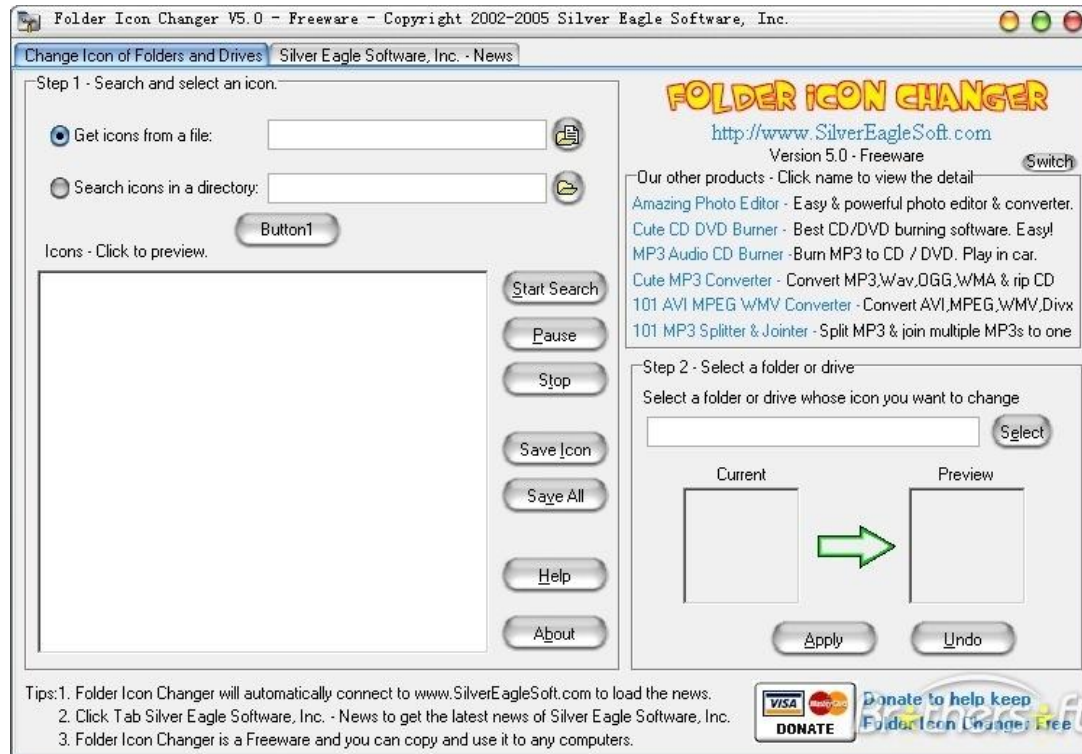

- DeskPins

- <http://www.pc-helpforum.be/downloads.php?do=file&id=71&rating=10>

- Folder Icon Changer 5.1

- <http://www.brothersoft.com/folder-icon-changer-37088.html>

- Sprint

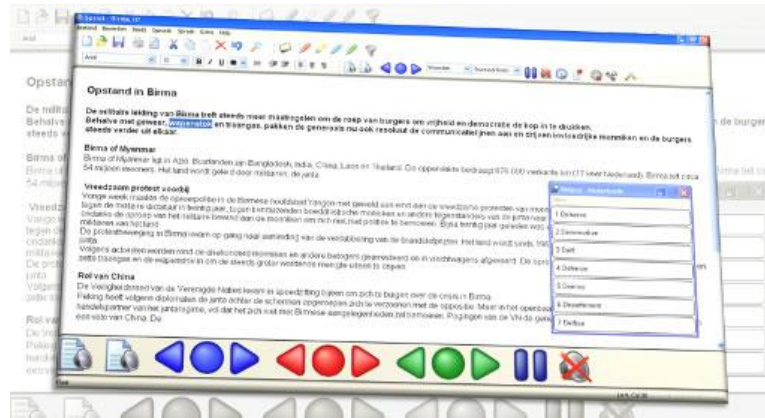
- Jabbla (www.jabbla.com)
- HMC (www.hmc-nv.be)

- Kurzweil 3000

- Sensotec (www.sensotec.be)

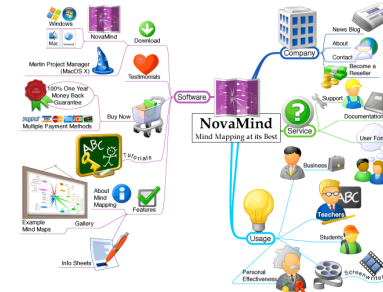
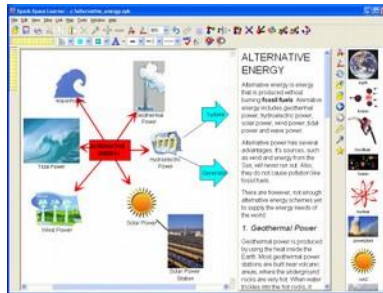
- Sprint
  - Structuur aanbrengen in documenten door hoofd- en bijzaken te markeren en/of bladwijzers te plaatsen.
  - Een uittreksel maken op basis van de gemaakte markeringen en/of bladwijzers.
  - Informatie toevoegen via kleefnotities en tekstballonnen.
  - Informatie toevoegen via gesproken notities.

- Kurzweil 3000
  - Structuur aanbrengen in documenten door hoofd- en bijzaken te markeren en/ of bladwijzers te plaatsen.
  - Een uittreksel maken op basis van de gemaakte markeringen en/ of bladwijzers.
  - Informatie toevoegen via kleefnotities en tekstballonnen.
  - Informatie toevoegen via gesproken notities

- Structuratie software
- **Mindmapping software**
- Timemanagement software
- Plannings software
- Software die bediening vereenvoudigt
- Extra: Geheugentrainings software: spel- als educatieve software

- Een hulp om details van hoofdzaken te onderscheiden.
- Een hulp om informatie logisch te ordenen via woorden, kleuren en lijnen.
- Een hulpmiddel bij het verwerken van inkomende informatie:
  - Het kernbegrip staat centraal op het blad.
  - De andere begrippen worden ermee verbonden.
  - Het geeft een visuele representatie.

- Demo Mindmap

- Gratis
  - eMindMap (<http://www.leerhof.be/index.lasso?p=37>)
  - FreeMind
(<http://freemind.sourceforge.net/wiki/index.php/Download>)
  - Zie ook voor meer gratis mindmappingsoftware op klascement (www.klascement.be)
- Betalend
  - MindManager Pro 8
(<http://www.mindjet.com/products/mindmanager/>)

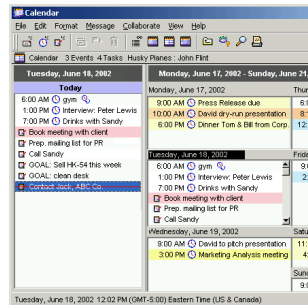
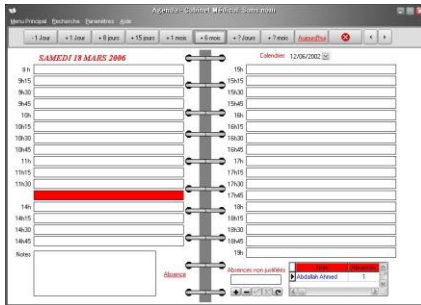
- Nederlandstalig
  - Sparks Space
  - MindMapper Basic

- Engelstalig
  - Claro MindFull 2
  - Inspiration v8
  - Thinking with Pictures

- Structuratie software
- Mindmapping software
- **Timemanagement software**
- Plannings software
- Software die bediening vereenvoudigt
- Extra: Geheugentrainings software: spel- als educatieve software

- Een hulp om overzicht te krijgen.
- Een hulp om prioriteiten te stellen.
- Een hulp om tijdsgebruik te plannen.
- Een hulp om tijdsverloop concreet te maken.

- Online agenda: hotmail, gmail, yahoo, ...
- Online takenlijst: stickies, ta-da lists, remember the milk, ...
- Online alarmklok: Convenient Clock 1.1, EasyReminder 2.0, Winalarm 2.2.2, ...

Online agenda

- Windows live (mail, agenda, takenlijst)
  - Nederlands instelbaar
  - Verwittigen via mail (sms in toekomst ook mogelijk)

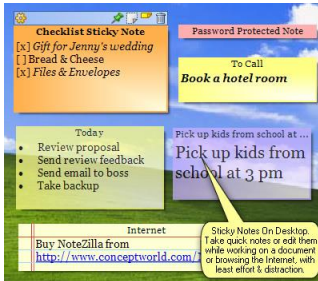
- Gmail (mail, agenda, takenlijst)
  - Nederlands instelbaar
  - Verwittigen via mail, sms of pop-up

- Yahoo mail (mail, agenda, takenlijst)
  - xxx

Online takenlijst

- Stickies
  - <http://www.zhornsoftware.co.uk/stickies/>

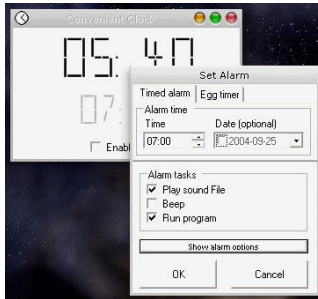
- Tadalist
  - <http://www.tadalist.com/>

- Remember the Milk
  - <http://www.rememberthemilk.com/>

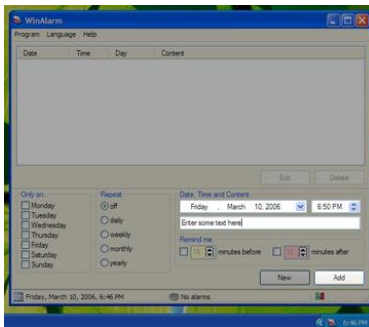
Online alarmklok

- Convenient Clock 1.1
  - <http://www.tucows.com/preview/378536>

- Easyreminder 2.0
  - <http://www.brothersoft.com/easyreminder-135071.html>

- Winalarm 2.2.2
  - <http://www.tucows.com/preview/356450>

- Tijdbbeeld
- Kleurenklok
- Sprekend klokje
- Dagklok
- Out of memory
- Astrid (A Supporting Technology for Rehabilitation In Dementia)
- Tidskontroll
- Schedule assistant

- Tijdbbeeld (gratis)
  - Een programma dat visueel via een tijdsbalk op het beeldscherm aangeeft hoeveel tijd er verstreken is. Als de tijd op is, verschijnt er een scherm en eventueel een geluid.
  - U kan 'Tijdbbeeld' aanvragen via MODEM.

- www.modemadvies.be

- Kleurenklok

- Een programma dat visueel via een kleurenklok op het beeldscherm aangeeft hoeveel tijd er verstreken is.
- De wijzerplaat van de Kleurenklok is ingedeeld in vaste tijdsblokken met een vaste kleur . De klok heeft nog maar 1 wijzer.

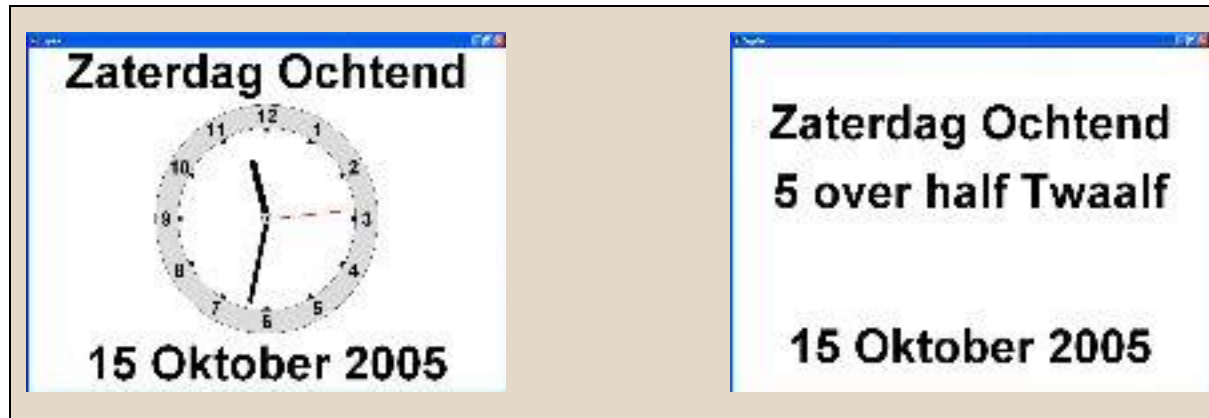
- <http://www.kleurenklok.nl/>

- Sprekend klokje (gratis)
  - Het sprekend klokje is ontwikkeld voor mensen die aan de tijd herinnerd willen worden.

- <http://www.depratendecomputer.nl/>

- Dagklok
  - Het dagklokprogramma is ontwikkeld voor mensen die problemen hebben met tijdperceptie.

- <http://home.tiscali.nl/ebeliong/wilke/dagklok.html>

- Out of Memory

Het is vandaag :

Vrijdag 30

September 9 3

2005 6 12

Het is vandaag :

Vrijdag 30

September 9 3

2005 6 12

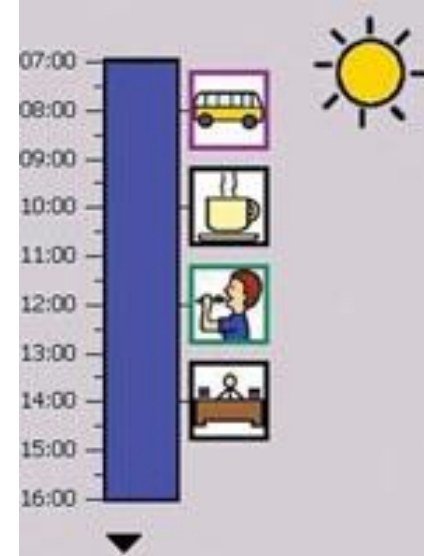
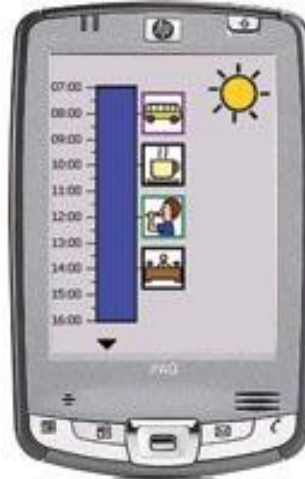
Je zuster Stien is jarig Bel
haar even 0xx 123456

- <http://www.alzheimer-nederland.nl/content.jsp?objectid=145>

- ASTRID (A Supporting Technology for Rehabilitation In Dementia)
  - Ondersteuning van de verminderde/ verloren vaardigheden
  - Ondersteunen en stimuleren van nog aanwezige vaardigheden
  - Alternatief voor zinvolle tijdsbesteding

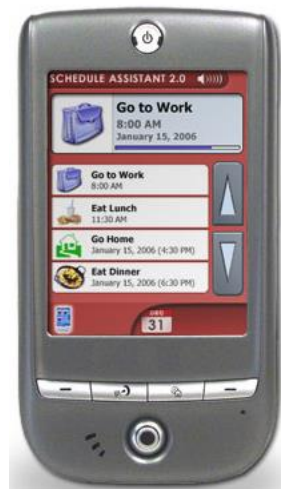
- Tidskontroll (Tijdscontrole)
  - maakt van een PDA een aangepaste agenda
  - geeft een eenvoudig overzicht van de dag waar je bent
  - herinnert aan de verschillende uit te voeren taken op een dag
  - Symbolen voor de geplande activiteiten verschijnen op de begintijd van de activiteit
- Noors

- <http://www.cognita.no>

- Schedule Assistant
  - maakt van een PDA een aangepaste agenda
  - herinnert aan de verschillende uit te voeren taken op een dag
  - taken kunnen weergegeven worden in tekst en met een plaatje en zondig kan aan elke taak een geluidsfragment worden toegevoegd.
  - Engels

- <http://www.intaal.nl/index.php/Cognitief/Ablelink.html>

- Structuratiesoftware
- Mindmappingsoftware
- Timemanagementsoftware
- **Planningssoftware**
- Software die bediening vereenvoudigt
- Extra: Geheugentrainingssoftware: spel- als educatieve software

- Een hulp bij het plannen van uit te voeren taken.
- Een hulp bij het zelfstandig uitvoeren van taken.
  - Het geeft een signaal dat men een taak moet doen en beschrijft hoe die taak te doen.
  - Het is ook in staat om waar te nemen dat de gevraagde taak werd uitgevoerd zodat de volgende stap gegeven kan worden.

- Gratis

- Openoffice

- Betalend

- Microsoft Office
- Logistieke software

- Pocket Coach
- Visual Assistent
- Pocket Compass
- PEAT (Neurocue)
- The Jogger
- Ondersteunende Communicatiesoftware gebruikt als hulp bij het plannen : Mind Express, Grid 2, Imagetalk, ...

- Pocket Coach
  - Geeft gepersonaliseerde stap-voor-stap verbale instructies
  - Geeft ondersteuning bij het uitvoeren van activiteiten van het dagelijkse leven
  - Engels (www.ablelinktech.com)
  - Nederlands ? (www.intaal.nl)

- Visual assistant
  - Geeft gepersonaliseerde stap-voor-stap zowel verbale als visuele instructies
  - Geeft ondersteuning bij het uitvoeren van activiteiten van het dagelijkse leven
  - Voor meer complexe of gedetailleerde taken waarbij het gebruik van visuele ondersteuning noodzakelijk is
  - Engels (www.ablelinktech.com)
  - Nederlands ? (www.intaal.nl)

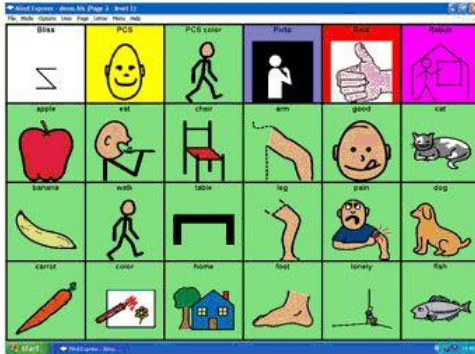

- Pockett Compass
  - Geeft gepersonaliseerde stap-voor-stap zowel verbale als visuele instructies
  - Geeft ondersteuning bij het uitvoeren van activiteiten van het dagelijkse leven
  - Gebruikt beslismomenten d.w.z. dat op bepaalde momenten men een scherm met maximaal vier keuzes krijgt waaruit men een keuze moet maken. Achter elk van de vier keuzemogelijkheden kan een andere reeks van handelingen vastgelegd worden.
  - Engels (www.ablelinktech.com)
  - Nederlands ? (www.intaal.nl)

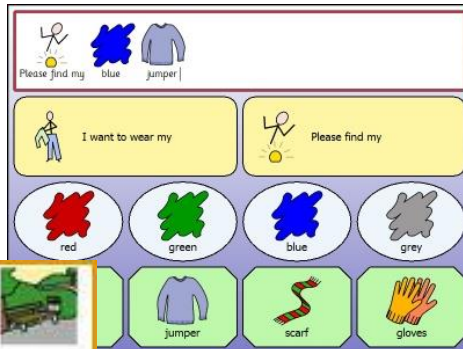

- PEAT (Neurocue)
  - Geeft gepersonaliseerde stap-voor-stap zowel verbale als visuele instructies
  - maakt zonder menselijke tussenkomst een nieuwe planning als van de geplande is afgeweken
  - maakt gebruik van een systeem van kunstmatige intelligentie (NASA)
  - Engels (www.brainaid.com)
  - Nederlands ? (www.intaal.nl)

- Ondersteunende Communicatiesoftware gebruikt als hulp bij het plannen :
  - Door het gebruik van foto's of pictogrammen kan men visualiseren welke taak men dient uit te voeren.
  - Ter ondersteuning van opdrachten, (deel)handelingen of aandachtspunten
  - Open structuur
  - Op maat aanpasbaar
  - Vb. Mind Express, Grid 2, Imagetalk, ...

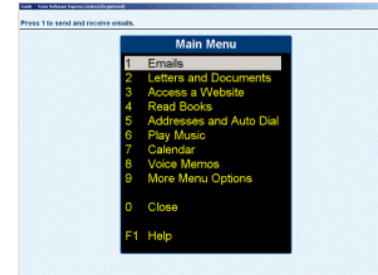
- Structuratiesoftware
- Mindmappingsoftware
- Timemanagementsoftware
- Planningssoftware
- Software die bediening vereenvoudigt
- Extra: Geheugentrainingssoftware: spel- als educatieve software

- Stellen geen hoge cognitieve eisen aan de gebruiker
- Bieden een beperkte hoeveelheid aan informatie
- Beperken de keuzemogelijkheden tot het strikt noodzakelijke
- Gebruiken duidelijke pictogrammen
- Hebben spraakweergave

- Guide
- Mind Express
- Grid 2
- Pocket discovery
- Handi I en II

- Guide (Nederlands)

- Mind Express (Nederlands)

- The Grid 2 (Nederlands)

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Software die bediening vereenvoudigt: aangepast

- Pocket discovery desktop (Engels)

- Handi I en II (Zweeds – Deens – Noors)

- Adequaat gebruik veronderstelt:
  - dat aan het alarmsignaal slechts één taak wordt gekoppeld
  - dat de persoon met geheugenproblemen in staat is om aan het alarmsignaal een door hem/ haar uit te voeren taak te koppelen
  - dat de persoon met geheugenproblemen in staat is om met een computer, pda of smartphone te werken
- Het is aangewezen bij:
  - het onthouden van taken en hun aanvangstijden
  - het plannen en uitvoeren van taken

- Structuratie software
- Mindmapping software
- Time management software
- Planning software
- Software die bediening vereenvoudigt
- Extra: Geheugentrainingssoftware: spel- als educatieve software

Spelsoftware

Spelconsole

- Brain Training: Hoe Oud is Jouw Brein? (Nintendo)
- Big Brain Academy (Nintendo)
- Brain Challenge (Playstation)

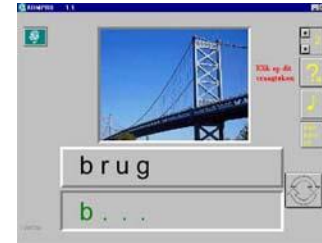
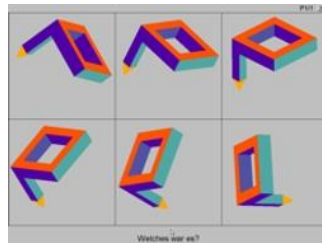
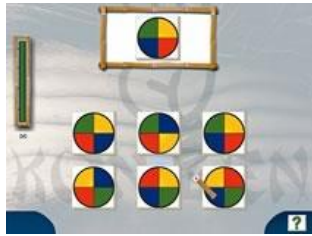
PC

- Train je hersenen
- Brain Tonic
- Mindfit
- Hersentrainer

Online

- Memo spel
(www.seniornet.be/sn_spelen/)
- Brainbreakers
(www.brainsbreaker.com)
- Memoryspelen
(www.memorspelen.nl)
- ...

Educatieve of therapie software

Therapie

- Kon-zen
- Cogpack
- Digitaal
- Kompro

Educatie

- Supermemo
(www.supermemo.nl)
- Klascement
(www.klascement.be)
- ...

- Het geheugen
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- Aandachtspunten

- Het geheugen
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- **Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen**
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- Aandachtspunten

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Memorecorder (of dictafoon)

- Een compact apparaat waarmee men zelfstandig spraakberichten kan opslaan en beluisteren.
- Er bestaan vele soorten en merken waarvan de meeste een aansluiting voor een microfoon en/of oortelefoon hebben.
- Een hulpmiddel bij het boodschappen doen of om taken te onthouden.

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Telefoon (antwoordapparaat) met opnamemogelijkheid

- Digitale toestellen met de mogelijkheid om telefoongesprekken op te nemen.
- Moeten afdoende opnamecapaciteit hebben om meerdere telefoongesprekken op te nemen (+/- 50 min.)
- Een hulpmiddel om een telefoongesprek te herbeluisteren zodat men kan controleren dat men niets vergeten is.

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Telefoon met voorgeprogrammeerde nummers

- Standaard aanwezig.
- Hebben meestal negen voorgeprogrammeerde nummers, wat vooral beperkend is wanneer meerdere personen eenzelfde toestel gebruiken.
- Is een hulpmiddel als men moeite heeft met het vormen van een telefoonnummer.
- Het niet begrijpen van kies- of in gesprekken worden hiermee niet opgelost.

- Hebben een duidelijk toetsenbord met grote toetsen.
- Hebben voorgeprogrammeerde telefoonnummers.
- Zijn een hulpmiddel wanneer men problemen heeft met de complexiteit van een standaardtelefoon.
- Het niet begrijpen van kies- of in gesprektonen worden hiermee niet opgelost.

- Een duidelijk toetsenbord met grote toetsen.
- Foto's van de te bellen personen vervangen de cijfers.
- Hebben voorgeprogrammeerde telefoonnummers.
- Het is een hulpmiddel voor personen die geen telefoonnummer kunnen vormen noch cijfers herkennen.

- Op makkelijk te verliezen voorwerpen worden markeringen aangebracht die een geluidssignaal geven. Het geluidssignaal stopt automatisch als het voorwerp wordt opgenomen.
- Een hulpmiddel om verloren voorwerpen te vinden in het eigen huis.
- Vooral verzorgers hebben er baat bij en minder de persoon met geheugenprobleem.

- Op het scherm wordt de dag, de datum en het dagdeel (morgen, namiddag, avond of nacht) weergegeven.
- Het is een tijdsoriëntatiehulpmiddel dat helpt om een normaal levensritme te behouden.

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Herinneringsapparaten met één boodschap

- Bestaande communicatiehulpmiddelen aangepast voor de persoon met een geheugenprobleem.
- Heel eenvoudige toestellen met beperkte mogelijkheden.
- Ze laten toe één boodschap digitaal op te nemen.
- Een hulpmiddel dat helpt herinneren aan één uit te voeren taak.

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Herinneringsapparaten tot 40 boodschappen

- Bestaande communicatiehulpmiddelen aangepast voor de persoon met een geheugenprobleem.
- Toestellen met een uitgebreide waaier aan mogelijkheden in opslagcapaciteit:
  - Meerdere boodschappen kunnen digitaal worden opgenomen.
  - Boodschappen worden grafisch ondersteund.
- Een hulpmiddel dat helpt herinneren aan meerdere uit te voeren taken of dat ondersteuning biedt bij het uitvoeren van één alledaagse taak.

ONTHOUDEN MET HULPMIDDELEN

Herinneringsapparaten met meer dan 40 boodschappen

- Toestellen met een uitgebreide waaier aan mogelijkheden in opslagcapaciteit en met niveau-indeling:
  - Meerdere boodschappen kunnen digitaal worden opgenomen.
  - Boodschappen worden grafisch ondersteund.
  - Hiërarchie kan in boodschappen worden aangebracht.
  - Alarmsignalen.
- Een hulpmiddel dat helpt herinneren aan meerdere uit te voeren taken of dat ondersteuning biedt bij het uitvoeren van alledaagse taken.

- Het geheugen
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- Aandachtspunten

- Het geheugen
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- Aandachtspunten

- Bescherming van de eigen gezondheid
- Veiligheid van de eigen omgeving
- Geruststellen van de omgeving

- Bescherming van de eigen gezondheid
- Veiligheid van de eigen omgeving
- Geruststellen van de omgeving

- Naarmate geheugenproblemen toenemen, daalt het vermogen om situaties te herkennen als onveilig.
- De combinatie van geheugenproblemen en een chronische ziekte kan leiden tot levensbedreigende situaties.
  - Vb. hartpatiënt vergeet om op geregelde tijdstippen medicatie te nemen, ...

- Meestal week- of dagplanners.
- Kan zelf of door anderen vooraf opgevuld worden.
- Een hulpmiddel om de voorgeschreven medicatie correct in te nemen: exacte dag en eventueel dagdeel.
- Kan aan een extern alarmsignaal gekoppeld worden (vb. wekker, ...).
- Nadeel: Gevaar voor overdosering.

- Aangewezen wanneer tijdstip van inname belangrijk is.
- Kan zelf of door anderen vooraf opgevuld worden.
- Een hulpmiddel om de voorgeschreven medicatie correct in te nemen: exacte dag, dagdeel en tijdstip.
- Nadeel: Gevaar voor overdosering.

- Geven exact aan welke pillen en met welke dosis ze ingenomen moeten worden.
- Omdat deze medicatieplanners afsluitbaar zijn, bestaat er geen mogelijkheid tot overdosering.
- Aangewezen wanneer zowel de inname van de correcte dosis en het tijdstip van inname belangrijk is.

- Bescherming van de eigen gezondheid
- Veiligheid van de eigen omgeving
- Geruststellen van de omgeving

- Naarmate geheugenproblemen toenemen, daalt het vermogen om situaties te herkennen als onveilig.
- De combinatie van geheugenproblemen en een onaangepaste woonomgeving kan leiden tot problematische situaties.
  - Vb. aangebrand eten, ondergelopen badkamer, brand, ...

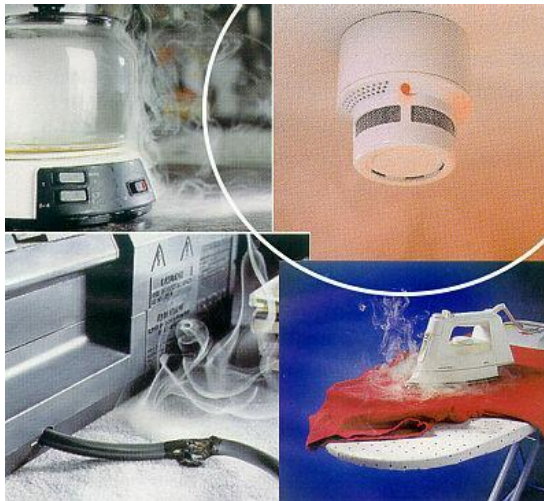

- Een strijkijzer met automatische afslag is een strijkijzer dat zichzelf automatisch uitschakelt als het enige tijd niet gebruikt wordt of wanneer het omvalt. Het geeft dan een geluid- en lichtsignaal.

- Is een stekker met een instelbare klok dat in het stopcontact wordt geplaatst.
- De tijdschakelaar zorgt dat op een van te voren ingesteld moment elektrische apparatuur gaat werken of wordt uitgeschakeld.

-
-
-

Brand-, rook- en CO-
melder

Gasmelder

Vloeistofniveaumelder

- Domotica is de integratie van technologie en diensten binnen de woning, met het doel betere kwaliteit van wonen van de bewoner te bevorderen door middel van meer en betere veiligheid, comfort, communicatie en technisch beheer.
- Vb. 'Plasroute naar de badkamer/ toilet'
Met nachtverlichting kunt u goed zien waar u loopt als u 's nachts het bed uitmoet. Sensoren 'zien' dat u door de kamer/gang loopt en zorgen ervoor dat u voldoende licht hebt om te zien waar u loopt.

- Ambient intelligence is een nieuwe denkwijze over domotica.
- Een ambient intelligence-omgeving:
  - moet onopvallend zijn
  - past zich aan de activiteiten en omgeving aan
  - herkent wensen en behoeften van gebruiker
  - anticipeert op de wensen van gebruiker
- Momenteel lopen er twee Europese onderzoeksprojecten:
  - Soprano: www.soprano-ip.org
  - Netcarity: www.netcarity.org

- Bescherming van de eigen gezondheid
- Veiligheid van de eigen omgeving
- Geruststellen van de omgeving

- Geeft aan de omgeving een gevoel van veiligheid.
- Men krijgt meer tijd omdat men niet langer constant in de buurt moet blijven.
- Men hoeft zich minder zorgen te maken waardoor er meer kwaliteitstijd vrijkomt om te spenderen met de persoon met een geheugenprobleem.

personenalarmsysteem

valalarm

- Een valalarm is deel van een personenalarmsysteem (PAS).
- Een valalarm is een kleine zender aan een hals snoer waarmee men via een handenvrije spreek-luisterverbinding met de alarmcentrale kan praten.
- Een hulpmiddel om langer in de vertrouwde omgeving te kunnen blijven wonen.
- Nadeel: kan voor verwarring of stress zorgen bij de persoon met een geheugenprobleem.

babyfoon

- Signaleert wanneer de persoon met geheugenproblemen onrustige geluiden maakt (vb. gillen, schreeuwen en krijsen).

contactmat

bedalarm

deuralarm

- Signaleert wanneer de persoon met een geheugenprobleem uit bed komt, van de stoel rechtstaat of een bepaalde ruimte verlaat.
- Men moet de persoon met geheugenprobleem niet langer zelf continu in het oog houden.

- Lokaliseert de persoon met een geheugenprobleem als deze niet meer weet waar hij zich bevindt.
- Lokalisatie kan gebeuren al dan niet met actieve inbreng van de persoon zelf.
- Persoon met geheugenstoornis behoudt een zekere vrijheid, bijvoorbeeld om zijn dagelijkse wandeling te maken.
- Nadeel: privacy.

- Gebiedsbewaking (geofencing)
  - Een gebied wordt afgebakend waarin men zich vrij kan bewegen zonder dat alarm wordt geslagen.
- ‘Track en trace’-functie
  - Door in te loggen op het systeem kan men opsporen waar de persoon zich bevindt.

- Het geheugen
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- Aandachtspunten

- Het geheugen
- Soorten geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van geheugenhulpmiddelen
- Voorbeelden van hulpmiddelen voor de gevolgen van geheugenproblemen
- **Aandachtspunten**

Een adequaat geheugenhulpmiddel:

- is actief
- laat weinig tijd tussen het moment van herinnering en het moment van uitvoering
- geeft duidelijk (ondubbelzinnig) aan welke taak men moet uitvoeren of welke afspraak men niet mag vergeten

- De meest adequate oplossing hoeft niet altijd een technisch hulpmiddel te zijn.
- Personen met geheugenproblemen moeten op regelmatige tijdstippen gestimuleerd of herinnerd worden om het hulpmiddel te blijven gebruiken.
- Hulpmiddelen die nauw aansluiten bij het dagelijkse leven worden het vaakst en het langst gebruikt (vb. kalender, telefoon, ...).
- Personen die geheugenhulpmiddelen het meest nodig hebben, hebben ook de meeste problemen om ze te gebruiken.

-
-
-

Ward De Bruecker
Hulpmiddelenconsulent Gehoor - Cognitie
KOC - Kenniscentrum Hulpmiddelen
VAPH
T: 02 225 86 60
E: ward.debruecker@vaph.be